global trends in education now shaping the academic landscape. These are indeed the format of the Shool of Tomorrow program, now in its 25th year, whish has spread to over 7,000 shools in 110 nations. It is not just a textbook theory but is being field tested even now in ower 100 government shools in 14 different nations under contract with the School of Tomorrow to implement this program of educational reform.

Рагачова Л.М.,
дацэнт

ДЫЯЛОГ ЯК СРОДАК РАЗВІЦЦЯ ТВОРЧЫХ ЯКАСЦЕЙ СТУДЭНТАЎ

Арыентацыя сучаснага грамадства на стварэнне навучальных сістэм, якія маюць сваёй мэтай развіцце творчых здольнасцей асобы,— гэта заканамерны адказ на складаны і супярэчлівы працэс развіцця чалавецтва на мяжы XX і XXI стагоддзяў. Глабальныя праблемы, якія паўсталі перад сусветным супольніцтвам, у значнай ступені закранулі кожнага чалавека, паставілі яго перад неабходнасцю штодзённа вырашаць нестандартныя задачы, знаходзіць шляхі гарманізацыі ўзаемаадносін чалавека і грамадства, чалавека і прыроды. Гэта патрабуе гатоўнасці кожнага члена супольніцтва да мабілізацыі свайго творчага патэнцыялу. У сувязі з гэтым перад кожным педагогам паўстае актуальная задача - максімальна садзейнічаць фарміраванню творчых здольнасцей студэнтаў, узвышаць у іх свядомасці значнасць і каштоўнасць творчай дзейнасці для самарэалізацыі ў будучым прафесійным і грамадскім жыцці.

Заахвочванне студэнтаў паўсядзённым творчым працэсам патрабуе стварэння шэрага арганізацыйных і метадычных умоў, а таксама выкарыстання актыўных форм дзейнасці ў час заняткаў. Адной з вызначальных педагагічных умоў, якія складаюць неабходную атмасферу для творчасці студэнтаў, з'яўляецца свабода выказвання сваіх думак, упэўненасць у тым, што нестандартны адказ не выклікае негатыўнай рэакцыі ў студэнтаў і педагога.

Менавіта такія абставіны ствараюцца, калі зносіны педагога і студэнтаў носяць характар дыялога, а не маналагічнага дыктату. Дыялог як форма вуснай мовы, размова дзвюх або некалькіх асоб заўсёды выступае як дэмакратычная форма зносін і ўзнікае тады, калі ўдзельнікі дыскусіі жадаюць прыйсці да ўзаемаразумення і высвятлення агульнай пазіцыі. На наш погляд, дадзеная акалічнасць з'яўляецца адным з найбольш прывабных момантаў, бо на першы план выступае гуманістычная накіраванасць такой формы зносін. У працэсе дыялога акрэсліваецца мноства нюансаў, супярэчнасцей (сутыкненне поглядаў, ацэнак, аргументаў удзельнікаў, устанаўленне неадпаведнасці паміж тэорыяй і практыкай і інш.), а іх вырашэнне вядзе ўдзельнікаў дыялога да больш глыбокага і цэласнага разумення прадмета абмеркавання. Такая работа становіцца для студэнтаў больш прывабнай, але і больш складанай, таму што дыялог патрабуе даказальнасці, аргументаванасці выказваемых пазіцый у значна большай меры, чым маналог, асабліва калі апошні заснаваны на рэпрадуктыўным пераказе падручніка. Дыялог таксама прадугледжвае дыялектычны падыход да аналізу той ці іншай з'явы ці факта і забяспечвае, такім чынам, прастору для творчага мыслення студэнтаў. Безумоўна, час, які патрэбен для такога асэнсавання праблемы, будзе больш аб'ёмным, але і засваенне матэрыялу (а галоўнае, навучанне творчай дзейнасці) стане больш выніковым.

Неабходна падкрэсліць, што дыялогавая форма правядзення навучальных заняткаў прад'яўляе больш высокія патрабаванні і да самога педагога. Яму неабходна пастаянна быць дырыжорам дыскусіі, умела накіроўваць яе ў рэчышча вывучэння азначанай праблемы. Для гэтага патрэбна крапатлівая папярэдняя работа: абдумванне варыянтаў магчымых адказаў студэнтаў, фармулёўка дадатковых пытанняў, назапашванне шэрага канкрэтных прыкладаў вырашэння адпаведнай праблемы. Натуральна, што такая работа пашырае прафесійную кампетэнцыю педагога,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

садзейнічае развіццю яго творчай пошукавай накіраванасці, агульнай культуры.

Важным момантам у арганізацыі дыялагічных зносін на занятках з'яўляецца падбор матэрыялаў для абмеркавання. Пунктам адліку тут прызвана выступаць шматварыянтнасць магчымых рашэнняў, што адлюстроўвае рэаліі рэчаіснасці і прымушае студэнтаў да пошуку найбольш аптымальных варыянтаў. Акрамя таго, станоўчы эфект у актывізацыі творчага патэнцыялу аўдыторыі дае папярэдняя падрыхтоўка студэнтамі альтэрнатыўных паведамленняў на адну і тую ж тэму. Пры такім падыходзе дыялог дазваляе абмежаваць магчымасці аднабаковага ўспрымання і тлумачэння праблемы і, наадварот, забяспечвае поліварыянтнасць у падыходах да вырашэння пытанняў.

У рамках дыялога пазнавальная і пераўтваральная дзейнасць студэнтаў становіцца больш жывой, хвалюючай, эмацыянальна насычанай. Эмоцыі, як выраз стану чалавека у адпаведнасці з задавальненнем яго патрэбнасцей, даюць індывіду магчымасць актывізаваць і прыводзіць да гатоўнасці свой духоўны патэнцыял, які складаюць веды, ацэнкі, пачуцці, перакананні і г.д. Выступаючы як мабілізуючая сіла, эмацыянальныя перажыванні, з другога боку, дазваляюць глыбей асэнсаваць і засвоіць вучэбны матэрыял

Такім чынам, пашырэнне выкарыстання ў працэсе навучання дыялагічнай формы зносін дазваляе вырашыць шэраг педагагічных праблем: высветліць інфармаванасць і падрыхтаванасць студэнтаў па канкрэтных пытаннях, узняць увагу і цікавасць да работы, садзейнічаць развіццю назіральнасці, асацыятыўнай, лагічнай, вобразнай памяці, фарміраванню самастойнай пазіцыі ў ацэнцы праблемы і пошуку яе нестандартнага вырашэння. Улічваючы, што рэаліі сённяшняга жыцця ўсё больш настойліва арыентуюць грамадства на пераход да творчых метадаў вырашэння праблем, больш актыўнае ўкараненне ў педагагічны працэс дыялагічнай формы навучання будзе садзейнічаць далучэнню студэнтаў да творчасці ўжо ў студэнцкія гады.

Валахановіч С.А.,
аспірантка

ФАРМІРАВАННЕ Ў СТУДЭНТАЎ ПРАФЕСІЙНАЙ АРЫЕНТАЦЫІ НА МАСТАЦКАЕ РАЗВІЦЦЁ ДЗЯЦЕЙ У СЯМ'І

Час дыктуе прыярытэтныя накірункі працы ў навучальна-творчым працэсе ВНУ культуры. Ідзе актыўны пошук нетрадыцыйных форм удасканальвання здольнасцей студэнтаў. Акцэнты прафесійнага накірунку змяшчаюцца ў сферу духоўнага станаўлення асобы на аснове мастацкага вопыту. Мэта — стварэнне матывацыйнай асновы для самастойнай працы студэнта па мастацкаму самавыхаванню.

Разуменне значнасці прафесійнай дзейнасці адбываецца тады, калі студэнт адчувае, што ўсё, пачутае на занятках, — гэта і пра асобу, і пра яго жыццё, і пра яго будучую прафесію. Толькі тады ён пачынае актыўна далучацца да працэсу пошуку вобраза сваёй будучай прафесіі.

Гатоўнасць да прафесійнай працы ў сферы «чалавек - чалавек» патрабуе ведаў, уменняў і навыкаў, фарміравання у сябе шматлікіх пачуццяў, магчымасцей дыягнасціраваць свайго пацыента і прапаноўваць яму псіхакарэкцыйныя рэцэпты, быць прафесійным майстрам кантактавання і ўсведамляць сваю далучанасць да свету.

У працэсе заняткаў студэнт пазнае сябе і іншых, цяжкасці свайго характару, вучыцца размаўляць, слухаць, разумець суразмоўцу, г.зн. набывае вопыт работы з людзьмі.

Працэс навучання — гэта ўнутраны, схаваны ад выкладчыка працэс адкрыцця студэнтам новых для сябе магчымасцей, якія дазваляць актыўна развіваць свае здольнасці і ўдасканальваць самаадукацыю.

Будучы сацыяльны педагог зможа зразумець іншага чалавека (кліента) толькі тады, калі ён разумее сябе, працуе над сабой, можа дапамагчы сабе сам.

Задача педагога — закрануць тыя пытанні, якія хвалююць душу і сэрца

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ